

pozdějším dekretem ze dne 29. listopadu 1928, jímž byly nově upraveny jen žalobcovy požitky.

Čís. 11295.

Odkaz nemanželského otce nemanželskému dítěti jest vyplatiti bez újmy nároku dítěte na výživné proti dědicům, leč že by opačná vůle zůstavitelova byla nepochybná.

Výplatou odkazu však nabylo nemanželské dítě vlastního jmění, jehož výnos přichází (obdobou §150 obč. zák.) v úvahu při určení výše nároku nemanželského dítěte proti otcovým dědicům.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1931, Rv II 808/30.)

Zůstavitel Ladislav S. odkázal dovětkem ze dne 15. dubna 1929 svým dvěma nemanželským dětem Ladislavu a Libuši K-ovým 42.000 Kč. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se nezl. Ladislav K. na dědicích po Ladislavu S-ovi placení výživného měsíčních 250 Kč. Procesní soud první stolice žalobu zamítl; zjistiv, že čistá pozůstalost Ladislava S-a činí 53.720 Kč, uvedl v důvodech: V dovětku zesnulého Ladislava S-a není sice výslovně uvedeno, že se chtěl odkazem postarati o výživu a výchovu svých nemanželských dětí Ladislava a Libuše K-ových, avšak dovětek vykládati jest podle přesvědčení soudu tak, že zesnulý Ladislav S. měl skutečně na mysli postarati se odkazem o své dvě děti. Jde ještě o to, zda jsou odkazy (výživné) přiměřené majetku nemanželského otce, jak žádá § 166 obč. zák. Podle názoru soudu je výživné více než přiměřené majetkovým poměrům nemanželského otce, takže, kdyby došlo za jeho života k žalobě, sotva byl by nemanželský otec uznán soudem s ohledem na majetkové a výdělečné poměry povinným, platiti vyšší výživné, než jak sám dobrovolně učinil. Jelikož zesnulý sám učinil své vyživovací povinnosti zadost odkazem, nejsou dědici povinni na výživném ničím přispívati (§ 171 obč. zák.). Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatel napadá rozsudek první stolice předně proto, že zůstavitel Ladislav S. neměl v úmyslu učiniti zadost svým povinnostem k výživě svých nemanželských nezletilých dětí podle § 166 obč. zák., nýbrž že jde o dar. O daru na případ smrti platí § 956 obč. zák., podle něhož v souzeném případě dar jest považovati za odkaz, jak jej označuje i zůstavitel v dovětku, a tento odkaz plniti se žalovaní dědicové nijak nezdráhají. Otázkou jest ovšem, zda učinil zůstavitel tento odkaz v úmyslu, by tím zaplatil dětem výživné, zejména výživné pro nezl. žalobce. O tom však nelze pochybovati, přiblíží-li se k doslovu dovětku, z něhož jasně vysvítá, že nemanželskému otci šlo o to, by děti byly započteny pro případ jeho smrti. Nelze proto v tomto výkladu odkazu shledati nesprávné ocenění důkazů. Avšak ani po stránce právní první soud nepochybil. Že šlo o případ § 667 obč. zák., odvolání ani netvrdí a nelze tohoto ustanovení zákona tu použití ani s ohledem na § 171 obč. zák., poněvadž odkazu nelze přikládati jiný smysl, než bylo nahoře uvedeno. Tvrdí-li však odvolatel, že odkazem není plněna povinnost nemanželského otce, pokud se týče pozůstalých dědiců k výživě nezl.

žalobce podle § 166 obč. zák., že by se k plnění této povinnosti muselo sáhnouti na kapitál, který by byl brzy vyčerpán, jest poukázati na toto: Odvolatel sám připouští, že čistá pozůstalost i s odkázaným kapitálem činí 97.462 Kč, takže na nemanželské děti připadá ani 45% čisté pozůstalosti, část dosti veliká. Nemanželská matka udala jako svědkyně, že zůstavitel jí platil na výživu obou dětí 350 Kč měsíčně a že jí poskytl i živobytí pro ni a děti, protože s ní žil jako se svou manželkou. Peníz 350 Kč měsíčně, 175 pro nezl. žalobce, musí však býti považován za úplně přiměřený poměrům zůstavitele a při 4% zúrokování stačí odkázaný peníz s úroky ku placení tohoto výživného asi do 17 roků dítěte, t. j. do doby, kdy se dítě pravděpodobně bude moci samo živiti. Že kapitál do té doby bude vyčerpán, nerozhoduje, protože zákon neustanovuje, že nemanželský otec svému dítěti musí v době, kdy se již samo může živiti, poskytnouti ještě kapitál. Z těchto vývodů vyplývá, že odkázaný kapitál úplně stačí k plnění zákonných povinností nemanželského otce (jeho dědiců).

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by dále ve sporu jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Jest přisvědčiti dovolateli, že z doslovu dovětku zesnulého nemanželského otce dovolatelova Ladislava S-a neplyne, že odkazem dovolateli chtěl splniti svou vyživovací povinnost podle § 166 obč. zák. Již prvý soud zjistil, že to není v dovětku výslovně uvedeno; z toho, že zůstaviteli šlo o to, by dovětkem své nemanželské děti pro případ své smrti zaopatřil, jak soud odvolací z doslovu dovětku usuzuje, nelze ještě souditi, že zůstavitel učinil odkaz právě na splnění svých vyživovacích povinností. Pohnutku odkazu lze hledati jen ve slovech dovětku: »v pádu, kdybych snad náhle zemřel bez pořízení poslední vůle«; z nich lze dovozovati jen, že zůstavitel chtěl pro takový případ učiniti opatření ve prospěch svých nemanželských dětí, nikoli však, že tím chtěl splniti jen svou zákonnou vyživovací povinnost a nikoli i poskytnouti prospěch další, jdoucí nad ni. Nelze odmítnouti ani možnost výkladu, že tím, že učinil poslední pořízení v jejich prospěch, chtěl jíti právě nad zákonnou vyživovací povinnost, jejíž splnění by spadalo na jeho pozůstalost již podle zákona. Slovem, z doslovu dovětku nelze nic dovoditi o tom, zda jím má býti splněna vyživovací povinnost čili nic. Poněvadž to ani jinak není prokázáno, jest se přidržeti vykládacích pravidel, které zákon stanovil pro odkazy. Z ustanovení § 667 obč. zák. pak jest usuzovati, že odkaz dovolateli nelze započísti na splnění zákonné vyživovací povinnosti zůstavitelovy. Stanoví toto zákonné ustanovení, že odkáže-li zůstavitel někomu stejnou částku, jakou jest mu sám dlužen, nemá se za to, že odkazem chtěl zapraviti dluh; v tomto případě zaplatí dědic tuto částku dvakrát, jednou jako dluh a po druhé jako odkaz. Z toho zřejmě vyplývá, že pro to, by odkazem byl zaplacen zůstavitelův dluh, musí to býti určeno způsobem vylučujícím jakoukoli pochybnost, jinak třeba odkaz platiti vedle dluhu, to tím méně, jsou-li výše dluhu a výše odkazu rozdílné. Na zákonnou vyživovací povinnost nemanželského otce při dědické posloupnosti hledí

zákon jako na dluh; stanoví § 171 obč. zák., že povinnost ta přechází na dědice otcovy »jako jiný dluh«. Z ustanovení toho ve spojení s ustanovením § 667 obč. zák. jest tedy souditi, že odkaz nemanželského otce nemanželskému dítěti jest zaplatiti bez újmy nároku dítěte na výživu, leč by opačná vůle zůstavitelova byla nepochybná. Právně mylný jest i názor napadeného rozsudku, že odvolací soud nemohl při svém rozhodnutí přihlídnouti k ustanovení § 667 obč. zák., poněvadž se ho odvolatel nedovolával. Zákonné ustanovení netřeba stranám uváděti; použití zákonného ustanovení na souzený spor jest věcí a povinností soudu. Stačilo, že odvolatel jako nesprávný napadal názor soudu, že odkaz započísti jest na závazek k výživě. Pro rozhodnutí o výši výživného nedostává se však dovolacímu soudu skutkového podkladu. Vyživovací povinnost rodičů proti dětem jest podpůrnou, stihá rodiče jen, když si dítě náklad na výživu nemůže opatřiti z příjmů vlastního majetku, vlastním přičiněním nebo jiným způsobem; to jest pokud jde o manželské děti, ve příčině příjmů z majetku výslovně uvedeno v § 150 obč. zák. Ustanovení toho jest obdobně použiti i na děti nemanželské, ježto podle §§ 155 a 166 obč. zák. nelze nemanželským dětem přiznati více práv proti otci než dětem manželským (čís. 8475 sb. n. s.). Ve sporu bylo zjištěno, že dovolatel má své vlastní jmění z vyplaceného mu odkazu. Proto k rozhodnutí o výši požadovaného výživného bylo potřebí, by byl zjištěn i výnos tohoto jmění; soud měl k doplnění skutkového přednesu po této stránce působiti podle § 182 odstavce prvního c. ř. s. a doplnění jednání v tomto směru jest potřebné podle § 496 čís. 3 c. ř. s. a § 513 c. ř. s. I bylo rozhodnuto, jak se stalo. Podotknouti jest, že při stanovení výše výživného rozhodným bude jmění pozůstalosti nastupující na místo otcovo a potřeby dítěte, nikoliv stav otcův (§ 166 obč. zák.) a, ježto odkazy jsou dle své povahy dluhy pozůstalosti, bude k nim jako k takovým hleděti.

Čís. 11296.

Řízení ve sporech o rozluhu manželství nemusí se před soudem první stolice omeziti jen na rozlukové důvody uvedené v žalobě, nýbrž žalobce může se za řízení v první stolici dovolati ještě dalšího rozlukového důvodu neuvedeného v žalobě.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1931, Rv II 814/30).

Žalobu manžela proti manželce o rozluhu manželství procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o níž tu jde, v

důvodech:

Neprávem vytýká dovolatelka protispisovost (§ 503 čís. 3 c. ř. s.), již spatřuje v tom, že prý k rozlukovému důvodu § 13 písm. h) zákona ze dne 22. května 1919 čís. 320 sb. z. a n. nemělo býti přihlíženo, an se